

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 12ης Δεκεμβρίου 2002 *

Στην υπόθεση C-281/01,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους H. van Lier και B. Martenczuk, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπούμενου από τους J.-P. Jacqué και E. Karlsson,

καθού,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως 2001/469/EK του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2001, για τη σύναψη εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας της συμφωνίας μεταξύ της Κυβερνήσεως των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με τον συντονισμό των προγραμμάτων επισημάνσεως της ενεργειακής αποδόσεως του γραφειακού εξοπλισμού (ΕΕ L 172, σ. 1),

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Wathelet (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, D. A. O. Edward, A. La Pergola, P. Jann και S. von Bahr, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: S. Alber

γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 13ης Ιουνίου 2002,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- ¹ Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 16 Ιουλίου 2001, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζήτησε, δυνάμει του άρθρου 230 ΕΚ, την ακύρωση της αποφάσεως 2001/469/ΕΚ του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2001, για τη

σύναψη εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας της συμφωνίας μεταξύ της Κυβερνήσεως των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με τον συντονισμό των προγραμμάτων επισημάνσεως της ενεργειακής αποδόσεως του γραφειακού εξοπλισμού (ΕΕ L 172, σ. 1).

Η συμφωνία Energy Star

- 2 Η Environmental Protection Agency (αμερικανική υπηρεσία προστασίας του περιβάλλοντος, στο εξής: ΥΠΠ) κατήρτισε το 1992 εθελοντικό πρόγραμμα επισημάνσεως του γραφειακού εξοπλισμού, με τίτλο «Energy Star Program». Σημαντικός αριθμός κατασκευαστών συμμετέσχε στο εν λόγω πρόγραμμα, στα πλαίσια του οποίου ενθαρρύνεται η πλειονότητα των τελευταίων να εισαγάγει μεθόδους εξοικονομήσεως ενεργείας και ευαισθητοποιούνται οι καταναλωτές στις απώλειες ενεργείας του γραφειακού εξοπλισμού όταν βρίσκεται σε κατάσταση ετοιμότητας. Στη συνέχεια, το οικείο πρόγραμμα επεκτάθηκε και στις οικιακές συσκευές, στις εγκαταστάσεις θερμάνσεως και ψύξεως, στις ηλεκτρονικές συσκευές που χρησιμοποιεί το ευρύ κοινό, στον γραφειακό εξοπλισμό για προσωπική χρήση, στους θερμαντήρες ύδατος, στις κατασκευές ακινήτων και στον φωτισμό. Ο λογότυπος Energy Star καθιερώθηκε για την επισήμανση των εξοπλισμών που τηρούν ορισμένους κανόνες θεσπισθέντες το πλαίσιο του προγράμματος και αφορώντες την κατανάλωση ενεργείας.
- 3 Αντί να αναπτύξει εντός της Κοινότητας χωριστό πρόγραμμα επισημάνσεως του γραφειακού εξοπλισμού ενεργειακής αποδόσεως, η Επιτροπή έκρινε ότι ήταν προτιμότερη η υιοθέτηση του αμερικανικού προγράμματος Energy Star, μετά και τη διαπίστωση ότι το εν λόγω πρόγραμμα προσδιόριζε ήδη το πρότυπο για τον πωλούμενο στην αμερικανική αγορά γραφειακό εξοπλισμό και ότι τα κριτήρια του προγράμματος βρίσκονταν στο στάδιο της κτήσεως της ιδιότητας του διεθνούς προτύπου, συμπεριλαμβανομένης της Κοινότητας.

- 4 Έτσι, υπογράφηκε στην Ουάσιγκτον στις 19 Δεκεμβρίου 2000 η συμφωνία μεταξύ της Κυβερνήσεως των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με τον συντονισμό των προγραμμάτων επισημάνσεως της ενεργειακής αποδόσεως του γραφειακού υλικού (στο εξής: συμφωνία Energy Star).
- 5 Όπως προκύπτει από το προοίμιο της συμφωνίας, βούληση των συμβαλλομένων μερών ήταν η «μεγιστοποίηση της εξοικονομήσεως ενέργειας και των περιβαλλοντικών οφελών μέσω της ενισχύσεως της προσφοράς και ζήτησεως ενεργειακώς αποδοτικών προϊόντων».
- 6 Κατά το άρθρο 1 της συμφωνίας Energy Star, με τίτλο «Γενικές αρχές»:

«1. Τα συμβαλλόμενα μέρη χρησιμοποιούν ένα κοινό σύνολο προδιαγραφών ενεργειακής αποδόσεως και ένα κοινό λογότυπο με σκοπό την καθιέρωση σταθερών στόχων για τους κατασκευαστές, μεγιστοποιώντας έτσι το αποτέλεσμα των μεμονωμένων προσπαθειών τους όσον αφορά την προσφορά και τη ζήτηση παρομοίων τύπων προϊόντων.

2. Τα συμβαλλόμενα μέρη χρησιμοποιούν τον κοινό λογότυπο για την αναγνώριση των πιστοποιημένων ενεργειακώς αποδοτικών τύπων προϊόντων του παραρτήματος Γ [ήτοι για τους υπολογιστές, οθόνες, εκτυπωτές, συσκευές τηλεομοιοτυπίας, συσκευές γραμματοσημάνσεως, φωτοαντιγραφικές συσκευές, σαρωτές και πολυλειτουργικές συσκευές].

3. Τα συμβαλλόμενα μέρη λαμβάνουν πρόνοια ώστε οι κοινές προδιαγραφές να ενθαρρύνουν τη διαρκή βελτίωση της αποτελεσματικότητας, λαμβάνοντας υπόψη τις πλέον προηγμένες τεχνικές πρακτικές της αγοράς.

4. Τα συμβαλλόμενα μέρη λαμβάνουν πρόνοια ώστε να δίδεται στους καταναλωτές η ευκαιρία να [πιστοποιούν] ενεργειακώς αποδοτικά προϊόντα, [εντοπίζοντας] στην αγορά [το σήμα].»

- 7 Το παράρτημα Α της συμφωνίας Energy Star καθορίζει κοινό λογότυπο.
- 8 Κατά το άρθρο ΙΙΙ της συμφωνίας Energy Star, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής ορίζουν αντίστοιχα την Επιτροπή και την ΥΠΠ ως τους επιφορτισμένους με την εφαρμογή της οδηγίας διαχειριστικούς φορείς.
- 9 Δυνάμει του άρθρου ΙV της συμφωνίας Energy Star, κάθε διαχειριστικός φορέας είναι υπεύθυνος ιδίως για την καταχώριση των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα επισημάνσεως Energy Star σε εθελοντική βάση, για την επαλήθευση της τηρήσεως των κατευθυντηρίων γραμμών που ορίζουν τις προϋποθέσεις χρήσεως του λογότυπου, όπως αυτές εξαγγέλλονται στο παράρτημα Β της συμφωνίας, και για την ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με τα σήματα Energy Star.
- 10 Δυνάμει του άρθρου V, παράγραφος 1, της συμφωνίας Energy Star, κάθε κατασκευαστής, πωλητής ή μεταπωλητής μπορεί να συμμετέχει στο πρόγραμμα επισημάνσεως Energy Star, καταχωριζόμενος στον διαχειριστικό φορέα του ενός των συμβαλλόμενων μερών της συμφωνίας. Κατά την παράγραφο 2 του άρθρου, οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα μπορούν να χρησιμοποιούν τον λογότυπο Energy Star για την πιστοποίηση των προϊόντων που ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές των ενεργειακής αποδόσεως εξοπλισμών, όπως αυτές ορίζονται στο παράρτημα Γ της συμφωνίας. Κατά την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, η καταχώριση ενός συμμετέχοντος στο πρόγραμμα επισημάνσεως μέσω του διαχειριστικού φορέα συμβαλλόμενου μέρους αναγνωρίζεται από τον διαχειριστικό φορέα του αντισυμβαλλομένου. Σύμφωνα με την παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου, οι διαχειριστικοί φορείς βρίσκονται σε επικοινωνία μεταξύ τους και συνεργάζονται προκειμένου να

διασφαλίζεται ότι όλα τα προϊόντα που φέρουν τον κοινό λογότυπο πληρούν τις οριζόμενες στο παράρτημα Γ προδιαγραφές.

- 11 Τα άρθρα VI έως VIII της συμφωνίας Energy Star αφορούν τον συντονισμό του προγράμματος επισημάνσεως Energy Star μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, την καταχώριση των σημάτων Energy Star εντός της Κοινότητας και την εποπτεία εκ μέρους κάθε διαχειριστικού φορέα όσον αφορά την τήρηση των διατάξεων που αφορούν την ορθή χρήση των σημάτων Energy Star.
- 12 Το άρθρο IX της συμφωνίας Energy Star προβλέπει τις εφαρμοστέες για την τροποποίηση της συμφωνίας και των παραρτημάτων Α και Β αυτής διαδικασίες, καθώς και για την προσθήκη νέων παραρτημάτων. Το άρθρο X θέτει τις διαδικασίες τροποποίησης των τεχνικών προδιαγραφών που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Γ της συμφωνίας.
- 13 Όπως προκύπτει από το άρθρο XI αυτής, η συμφωνία Energy Star δεν καλύπτει τα λοιπά προγράμματα περιβαλλοντικής επισημάνσεως που μπορούν να καταρτίζουν και θεσπίζουν τα συμβαλλόμενα μέρη, ενώ κάθε διαχειριστικός φορέας μπορεί να διαχειρίζεται τεχνικά προγράμματα επισημάνσεως για τύπους προϊόντων που δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Γ της συμφωνίας και κανένα από τα συμβαλλόμενα μέρη δεν μπορεί να παρεμποδίσει την εισαγωγή, εξαγωγή, πώληση ή διανομή οποιουδήποτε προϊόντος με το αιτιολογικό ότι φέρει το σήμα ενεργειακής αποδόσεως του διαχειριστικού φορέα του αντισυμβαλλομένου.
- 14 Δυνάμει του άρθρου XII, παράγραφος 2, αυτής, η συμφωνία Energy Star ισχύει για περίοδο πέντε ετών, υπό την επιφύλαξη τυχόν ανανεώσεώς της. Το άρθρο XIII, παράγραφος 1, αυτής ορίζει ότι κάθε συμβαλλόμενο μέρος μπορεί να καταγγείλει τη συμφωνία οποτεδήποτε μετά από γραπτή προειδοποίηση τριών μηνών απευθυνόμενη στον αντισυμβαλλόμενο.

- 15 Εξάλλου, στο σημείο 1 των ανταλλαγισμών μετά την υπογραφή της συμφωνίας Energy Star διπλωματικών διακοινώσεων προβλέπεται:

«Προς μεγιστοποίηση του αποτελέσματος των προγραμμάτων εκάστου των μερών για την ενεργειακή απόδοση του γραφειακού εξοπλισμού, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και η Κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών χρησιμοποιούν κοινό σύνολο προδιαγραφών ενεργειακής αποδόσεως και κοινό λογότυπο, κατά τα οριζόμενα στο παράρτημα Α της συμφωνίας [Energy Star]».

Η διαδικασία συνάψεως της συμφωνίας Energy Star εκ μέρους της Κοινότητας

- 16 Η Επιτροπή υπέβαλε την 1η Ιουλίου 1999 στο Συμβούλιο, για τους σκοπούς της συνάψεως της συμφωνίας Energy Star, πρόταση αποφάσεως στηριζόμενη στο άρθρο 133 ΕΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 300, παράγραφος 2, ΕΚ.
- 17 Στις 14 Δεκεμβρίου 2000 το Συμβούλιο εξέδωσε ομοφώνως την απόφαση περί εγκρίσεως της υπογραφής της συμφωνίας Energy Star με βάση το άρθρο 175, παράγραφος 1, ΕΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 300, παράγραφος 2, ΕΚ.
- 18 Μετά από τη θετική γνώμη του Κοινοβουλίου, το Συμβούλιο ενέκρινε στις 14 Μαΐου 2001, με την απόφαση 2001/469, τη συμφωνία Energy Star εξ ονόματος της Κοινότητας, με βάση το άρθρο 175, παράγραφος 1, ΕΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 300, παράγραφοι 2, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίοδος, 3, πρώτο εδάφιο, και 4, ΕΚ.

- 19 Σύμφωνα με το άρθρο XII, παράγραφος 1, αυτής η Energy Star άρχισε να ισχύει από τις 7 Ιουνίου 2001.

Η προσφυγή

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

- 20 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η απόφαση 2001/469 έπρεπε να έχει εκδοθεί με θεμέλιο το άρθρο 133 ΕΚ, το οποίο αφορά την κοινή εμπορική πολιτική, με το αιτιολογικό ότι η συμφωνία Energy Star συντείνει στη διευκόλυνση των εμπορικών συναλλαγών. Συγκεκριμένα, παρέχει στους κατασκευαστές την ευχέρεια να εμπορεύονται τον εξοπλισμό τους τόσο στην ευρωπαϊκή όσο και στην αμερικανική αγορά χρησιμοποιώντας μία και μόνον επισήμανση και προσφεύγοντας σε μία και μόνο διαδικασία καταχωρίσεως. Με τον τρόπο αυτό, οι κατασκευαστές γραφειακού εξοπλισμού εξοικονομούν το κόστος που θα προέκυπτε από την εφαρμογή χωριστών προγραμμάτων επισημάνσεως με διαφορετικές απαιτήσεις και διαφορετικές διαδικασίες καταχωρίσεως. Όπως προκύπτει από τον τίτλο της, σκοπός της εν λόγω συμφωνίας είναι, ως εκ τούτου, ο συντονισμός των ευρωπαϊκών και αμερικανικών προγραμμάτων επισημάνσεως με συνέπεια την εξάλειψη των τυχόν εμποδίων στις συναλλαγές που θα προέκυπταν από την ύπαρξη ανταγωνιστικών προγραμμάτων.
- 21 Εξάλλου, η Επιτροπή μνημονεύει ορισμένες συμφωνίες που συνήφθησαν με θεμέλιο τα άρθρα 113 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 133 ΕΚ) ή 133 ΕΚ εκ μέρους της Κοινότητας με τρίτες χώρες σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση τεχνικών προτύπων.
- 22 Το γεγονός ότι η συμμετοχή στο πρόγραμμα επισημάνσεως Energy Star είναι εθελοντική και ότι η επίθεση του λογοτύπου Energy Star δεν αποτελεί προϋπόθεση για

τη διάθεση των προϊόντων στην αγορά δεν δικαιολογεί την προσφυγή σε διαφορετική νομική βάση, δεδομένου ότι μπορούν εξίσου να συνιστούν εμπόδια στο εμπόριο πρότυπα εφαρμοζόμενα σε εθελοντική βάση.

- 23 Επιπλέον, κατά την Επιτροπή, ένα μέτρο που αφορά το διεθνές εμπόριο δεν μπορεί να εκφεύγει του πεδίου της κοινής εμπορικής πολιτικής με το αιτιολογικό απλώς και μόνον ότι λαμβάνει υπόψη, σύμφωνα με το άρθρο 6 ΕΚ, τις επιταγές της προστασίας του περιβάλλοντος. Ενόψει επίσης και του γεγονότος ότι οι επιπτώσεις επί των εμπορικών συναλλαγών που έχουν οι περιβαλλοντικοί κανόνες λαμβάνονται υπόψη, ιδίως, από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου, τυχόν ανυσημία ερμηνείας αποκλείουσα τις αφορώσες το περιβάλλον πτυχές από το πεδίο εφαρμογής της κοινής εμπορικής πολιτικής θα αποτελούσε οπισθοχώρηση, σε σχέση με πάγια νομολογία και πρακτική, και θα έθιγε την αποτελεσματικότητα της κοινής εμπορικής πολιτικής.
- 24 Η Επιτροπή ισχυρίζεται επίσης ότι η επιλογή της νομικής βάσεως για την έκδοση εσωτερικής κοινοτικής πράξης δεν προδικάζει τη νομική βάση για τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας εκ μέρους της Κοινότητας. Έτσι, ο κανονισμός (ΕΚ) 1980/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουλίου 2000, περί αναθεωρημένου κοινοτικού συστήματος απονομής οικολογικού σήματος (ΕΕ L 237, σ. 1), δεν αφορά, σε αντίθεση με τη συμφωνία Energy Star, ούτε τον συντονισμό του κοινοτικού προγράμματος με τα προγράμματα τρίτων χωρών ούτε την αναγνώριση πιστοποιήσεων εκ μέρους τρίτων χωρών στο πλαίσιο των προγραμμάτων αυτών. Το γεγονός ότι ο ανωτέρω κανονισμός θεσπίστηκε με βάση το άρθρο 175, παράγραφος 1, ΕΚ ουδόλως είναι, επομένως, ασυμβίβαστο με τη θέση της Επιτροπής ότι η συμφωνία Energy Star έπρεπε να συναφθεί με βάση το άρθρο 133 ΕΚ.
- 25 Επικουρικώς, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το άρθρο 175, παράγραφος 1, ΕΚ σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να αποτελέσει τη νομική βάση για τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας, δεδομένου ότι η ανωτέρω διάταξη δεν αφορά παρά την έκδοση εσωτερικών πράξεων. Η σύναψη διεθνών συμφωνιών στον τομέα της περιβαλλοντικής πολιτικής πρέπει να εδράζεται στο άρθρο 174, παράγραφος 4, ΕΚ.

- 26 Κατά το Συμβούλιο, τόσο ο σκοπός όσο και το περιεχόμενο της συμφωνίας Energy Star εμπίπτουν εξ ολοκλήρου στην περιβαλλοντική πολιτική της Κοινότητας, όπως προβλέπει το άρθρο 174 ΕΚ.
- 27 Συγκεκριμένα, η συμφωνία Energy Star συντείνει, εν πάση περιπτώσει κυρίως, στη μείωση της καταναλώσεως ενεργείας μέσω της ενισχύσεως της προσφοράς και της ζητήσεως ενεργειακάς αποδοτικών συσκευών. Το Συμβούλιο στηρίζει την ερμηνεία του στο προοίμιο και στο άρθρο 1, παράγραφος 1, της συμφωνίας καθώς και στο σημείο 1 των ανταλλαγείσων επ' ευκαιρία της συμφωνίας διπλωματικών διακοινώσεων.
- 28 Αντίθετα, η συμφωνία Energy Star δεν επάγεται σημαντικές επιπτώσεις επί του διεθνούς εμπορίου. Συγκεκριμένα, κατά το Συμβούλιο, ο λογότυπος Energy Star αποτελεί ήδη εκ των πραγμάτων πρότυπο για τους κατασκευαστές. Εξάλλου, η εν λόγω συμφωνία δεν παρεμποδίζει τα συμβαλλόμενα μέρη ή τα κράτη μέλη να θεσπίσουν άλλα προγράμματα επισημάνσεως με σκοπό την ενθάρρυνση της εξοικονομήσεως ενεργείας.
- 29 Ως προς το περιεχόμενο της συμφωνίας Energy Star, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι δεν περιλαμβάνει καμία διάταξη συναρτώμενη σαφώς με την κοινή εμπορική πολιτική ή σκοπούσα ευθέως την προώθηση του διεθνούς εμπορίου. Αντίθετα, ο στόχος της υλοποιήσεως της εξοικονομήσεως ενεργείας αποτελεί την καρδιά των διατάξεων της συμφωνίας, όπως είναι οι περιλαμβανόμενες στα άρθρα IV έως VI και VIII έως X διατάξεις που αφορούν την ενημέρωση των καταναλωτών, τους ελέγχους και τα μέτρα περί της ορθής χρησιμοποίησεως του λογοτύπου, τη συνεργασία μεταξύ των συμβαλλομένων μερών καθώς και την αμοιβαία αναγνώριση των καταχωρίσεων.
- 30 Προς στήριξη της θέσεώς του, το Συμβούλιο ισχυρίζεται, αφενός, ότι ορισμένες διεθνείς συμφωνίες συνήφθησαν με βάση το άρθρο 175 ΕΚ μολοντί αφορούσαν ζητήματα εμπορικής πολιτικής, αφετέρου, ότι τα εσωτερικά μέτρα της Κοινότητας σχετικά με τη χορήγηση οικολογικού σήματος σε εθελοντική βάση στηρίζονται

επίσης στις διατάξεις της Συνθήκης περί της περιβαλλοντικής πολιτικής. Ειδικότερα, το Συμβούλιο αναφέρει τον κανονισμό του (ΕΟΚ) 880/92, της 23ης Μαρτίου 1992, σχετικά με κοινοτικό σύστημα απονομής οικολογικού σήματος (ΕΕ L 99, σ. 1), ο οποίος θεσπίστηκε με βάση το άρθρο 130 Σ της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 175 ΕΚ), καθώς και την απόφαση 1999/205/ΕΚ της Επιτροπής, της 26ης Φεβρουαρίου 1999, για τον καθορισμό οικολογικών κριτηρίων προς απονομή κοινοτικού οικολογικού σήματος σε προσωπικούς υπολογιστές (ΕΕ L 70, σ. 46). Με τις αιτιολογικές σκέψεις της ανωτέρω αποφάσεως γίνεται συγκεκριμένα αναφορά στις διαπραγματεύσεις για την επίτευξη της συμφωνίας Energy Star και αναφέρεται ότι «επιβάλλεται η αναθεώρηση των κριτηρίων εντός περιόδου δύο ετών προκειμένου να προσαρμοστούν οι ενεργειακές επιταγές με γνώμονα την τεχνολογική καινοτομία, την εξέλιξη της αγοράς και το πρόγραμμα “Energy Star”». Μετά τη σύναψη της συμφωνίας, κρίθηκε ότι δεν ήταν αναγκαία η ανανέωση της αποφάσεως δυνάμει του αναθεωρημένου συστήματος χορηγήσεως του κοινοτικού οικολογικού σήματος που είχε καθιερωθεί με τον κανονισμό 1980/2000, ο οποίος επίσης στηρίχθηκε στο άρθρο 175 ΕΚ.

- 31 Το Συμβούλιο επικαλείται επίσης, προς στήριξη της θέσεώς του, την ευχέρεια που έχουν τα κράτη μέλη να θεσπίζουν ίδιο οικολογικό σήμα, όπως είναι τα σήματα Blauer Engel (Γαλανός άγγελος) στη Γερμανία, Svanen (Κύννος) στις σκανδιναβικές χώρες και GEA για τον γραφειακό εξοπλισμό στη Γερμανία. Αν η θέσπιση οικολογικού σήματος συνιστούσε μέτρο εμπορικής πολιτικής, η Κοινότητα θα ήταν αποκλειστικά αρμόδια και η παρέμβαση των κρατών μελών στον συγκεκριμένο τομέα θα ήταν παράνομη.
- 32 Όσον αφορά την επικουρική αιτίαση ότι η ορθή νομική βάση για τη σύναψη της συμφωνίας Energy Star δεν είναι σε καμία περίπτωση το άρθρο 175, παράγραφος 1, ΕΚ αλλά το άρθρο 174, παράγραφος 4, ΕΚ, το Συμβούλιο παραπέμπει στη νομολογία του Δικαστηρίου από την οποία προκύπτει ότι το άρθρο 174, παράγραφος 4, ΕΚ περιορίζεται στον καθορισμό των γενικών στόχων της πολιτικής περιβάλλοντος, ενώ το άρθρο 175 ΕΚ συνιστά τη νομική βάση για τις κοινοτικές πράξεις, αντικείμενο των οποίων είναι η εφαρμογή της πολιτικής αυτής (βλ. αποφάσεις της 14ης Ιουλίου 1998, C-284/95, Safety Hi-Tech, Συλλογή 1998, σ. I-4301, σκέψη 43, και C-341/95, Bettati, Συλλογή 1998, σ. I-4355, σκέψη 41). Η γνωμοδότηση 2/00, της 6ης Δεκεμβρίου 2001 (Συλλογή 2001, σ. I-9713, σκέψεις 23 έως 25), επιβεβαιώνει την ανωτέρω ερμηνεία.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 33 Σύμφωνα με πάγια νομολογία, η επιλογή της νομικής βάσεως μιας κοινοτικής πράξεως πρέπει να θεμελιώνεται σε αντικειμενικά στοιχεία δεκτικά δικαστικού ελέγχου, μεταξύ των οποίων καταλέγονται, ιδίως, ο σκοπός και το περιεχόμενο της πράξεως (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 11ης Ιουνίου 1991, C-300/89, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1991, σ. I-2867, σκέψη 10, και της 4ης Απριλίου 2000, C-269/97, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2000, σ. I-2257, σκέψη 43).
- 34 Αν η εξέταση κοινοτικής πράξεως καταδείξει ότι αυτή επιδιώκει διπλό σκοπό ή ότι έχει δύο συνιστώσες και αν η μία εξ αυτών μπορεί να χαρακτηριστεί ως κύρια ή δεσπόζουσα, ενώ η άλλη ως παρακολουθηματική, η πράξη πρέπει να στηρίζεται σε μία και μόνο νομική βάση, ήτοι εκείνη που απαιτεί ο κύριος ή δεσπόζων σκοπός ή κύρια ή δεσπόζουσα συνιστώσα (βλ. αποφάσεις της 17ης Μαρτίου 1993, C-155/91, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1993, σ. I-939, σκέψεις 19 και 21, της 23ης Φεβρουαρίου 1999, C-42/97, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1999, σ. I-869, σκέψεις 39 και 40, και της 30ής Ιανουαρίου 2001, C-36/98, Ισπανία κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2001, σ. I-779, σκέψη 59).
- 35 Κατ' εξαίρεση, εφόσον αποδεικνύεται ότι η πράξη επιδιώκει ταυτόχρονα περισσότερους στόχους, αργήτως συνδεδεμένους, χωρίς ο ένας εξ αυτών να είναι δευτερεύων και έμμεσος σε σχέση με τον έτερο, η πράξη αυτή πρέπει να στηρίζεται στις αντίστοιχες διαφορετικές νομικές βάσεις (βλ. προαναφερθείσα απόφαση της 11ης Ιουνίου 1991, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, σκέψεις 13 και 17, προαναφερθείσα απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, σκέψεις 38 και 43, καθώς και απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2002, C-336/00, Huber, Συλλογή 2002, σ. I-7699, σκέψη 31, τέλος δε την προαναφερθείσα γνωμοδότηση 2/00, σκέψη 23).

- 36 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι, όπως προκύπτει ρητώς από τον τίτλο της, στόχος της συμφωνίας Energy Star είναι ο συντονισμός των προγραμμάτων επισημάνσεως της ενεργειακής αποδόσεως του γραφειακού εξοπλισμού.
- 37 Όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή, ο συντονισμός αυτός διευκολύνει κατ' ανάγκη το εμπόριο στον βαθμό που οι κατασκευαστές δεν υποχρεούνται πλέον παρά να αναφέρονται μόνο σε ένα κανόνα περί επισημάνσεως και να υπόκεινται σε μια διαδικασία καταχωρίσεως από ένα και μόνον διαχειριστικό φορέα για την εμπορία εξοπλισμού που φέρει τον λογότυπο Energy Star στην ευρωπαϊκή και αμερικανική αγορά. Άρα, ο συντονισμός αυτός είναι βέβαιο ότι συνιστά μέτρο εμπορικής πολιτικής.
- 38 Πάντως, επιβάλλεται και η διαπίστωση, από την ανάγνωση του προοιμίου και του άρθρου I της συμφωνίας Energy Star, ότι, ενισχύοντας την προσφορά και τη ζήτηση των ενεργειακά αποδοτικών προϊόντων, το συγκεκριμένο πρόγραμμα επισημάνσεως έχει ως σκοπό την προώθηση της εξοικονομήσεως ενέργειας και συνιστά, συνακόλουθα, αφεαυτού μέτρο περιβαλλοντικής πολιτικής.
- 39 Έπεται ότι η συμφωνία Energy Star επιδιώκει ταυτόχρονα στόχο εμπορικής πολιτικής και στόχο προστασίας του περιβάλλοντος. Ως εκ τούτου, προκειμένου να προσδιοριστεί η κατάλληλη νομική βάση για την πράξη συνάψεως της εν λόγω συμφωνίας, επιβάλλεται να διερευνηθεί αν επιδιώκει κυρίως ή κατά προτεραιότητα τον ένα εκ των δύο στόχων, περίπτωση κατά την οποία η εν λόγω πράξη θα έπρεπε να στηρίζεται σε μία και μόνο νομική βάση, ή αν οι επιδιωκόμενοι στόχοι συνδέονται αρρήκτως, χωρίς ο ένας εξ αυτών να είναι δευτερεύων και έμμεσος σε σχέση με τον έτερο, περίπτωση κατά την οποία η οικεία πράξη θα έπρεπε να εδράζεται σε διπλή νομική βάση.

- 40 Συναφώς, πρέπει να διαπιστωθεί ότι, όπως προκύπτει από το γράμμα της συμφωνίας Energy Star, ειδικότερα δε από τα άρθρα Ι και V αυτής, το πρόγραμμα επισημάνσεως Energy Star σκοπεύει, πρωτίστως, να καταστήσει εφικτό για τους κατασκευαστές να κάνουν χρήση, δυνάμει διαδικασίας αμοιβαίας αναγνώρισεως των καταχωρίσεων, κοινού λογοτύπου για την πιστοποίηση, προς όφελος των καταναλωτών, ορισμένων προϊόντων ανταποκρινομένων σε κοινές προδιαγραφές ενεργειακής αποδόσεως, τα οποία προτίθενται να διαθέσουν στο εμπόριο στην αμερικανική και κοινοτική αγορά. Πρόκειται, λοιπόν, για μέσο που επηρεάζει ευθέως το εμπόριο του γραφειακού εξοπλισμού.
- 41 Ασφαλώς, μακροπροθέσμως, σε συνάρτηση με την πράγματι επιδεικνυόμενη συμπεριφορά των κατασκευαστών και των καταναλωτών, το οικείο πρόγραμμα αναμένεται να έχει ευεργετική επίπτωση στο περιβάλλον λόγω της μείωσης της καταναλώσεως ενεργείας που είναι εύλογο να συνεπάγεται. Πάντως, πρόκειται για έμμεση και απομεμακρυσμένη επίπτωση σε αντίθεση με την επίπτωση του γραφειακού εξοπλισμού επί του εμπορίου που είναι άμεση και ενεστώσα.
- 42 Επιπλέον, καίτοι δεν αμφισβητείται, αφενός, ότι το αμερικανικό πρόγραμμα Energy Star καταρτίστηκε προκειμένου να τονώσει την προσφορά και τη ζήτηση ενεργειακάς αποδοτικών προϊόντων, ήτοι να προωθήσει την εξοικονόμηση ενεργείας, αφετέρου, ότι η επέκτασή του στην Κοινότητα συμβάλλει ασφαλώς στην υλοποίηση του ιδίου αυτού στόχου, γεγονός, πάντως, παραμένει ότι η συμφωνία Energy Star δεν περιλαμβάνει αφεαυτής νέες επιταγές ενεργειακής αποδόσεως. Πράγματι, περιορίζεται στο να καταστήσει εφαρμοστέες τόσο στην αμερικανική όσο και στην ευρωπαϊκή αγορά τις προδιαγραφές που υιοθέτησε αρχικά η ΥΠΠ και να εξαρτήσει την τροποποίησή τους από τη συμφωνία των δύο συμβαλλομένων μερών.
- 43 Επομένως, πρέπει να αναγνωριστεί ο δεσπόζων χαρακτήρας του επιδιωκόμενου με τη συμφωνία Energy Star στόχου εμπορικής πολιτικής, οπότε η απόφαση εγκρίσεως της να πρέπει να στηρίζεται στο άρθρο 133 ΕΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 300, παράγραφος 3, ΕΚ.

- 44 Το γεγονός ότι η συμμετοχή στο πρόγραμμα επισημάνσεως Energy Star δεν είναι δεσμευτική δεν είναι ικανό να αναιρέσει το ανωτέρω συμπέρασμα. Πράγματι, η φιλοσοφία της εν λόγω συμφωνίας συνίσταται στο να επηρεάσει ευθέως τις εμπορικές συναλλαγές επί του γραφειακού εξοπλισμού, διευκολύνοντας τους συναλλασσόμενους συναφώς κατασκευαστές και επιτρέποντας στους καταναλωτές να επιλέγουν τα προϊόντα που καταναλώνουν λιγότερη ενέργεια.
- 45 Επιπλέον, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 62 των προτάσεών του, όπως προκύπτει σαφώς από τη συμφωνία επί των τεχνικών εμποδίων του εμπορίου, η οποία αποτελεί παράρτημα της συμφωνίας για την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου και η οποία εγκρίθηκε, εξ ονόματος της Κοινότητας, όσον αφορά τους τομείς που εμπíπτουν στις αρμοδιότητές της, με την απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994 (ΕΕ L 336, σ. 1), οι αφορώντες τις επισημάνσεις κανονισμοί, η τήρηση των οποίων είναι προαιρετική, συνιστούν ενδεχομένως εμπόδιο στο διεθνές εμπόριο.
- 46 Εξάλλου, το γεγονός ότι οι αφορώσες την πολιτική στον τομέα του περιβάλλοντος διατάξεις της Συνθήκης επελέγησαν ως νομική βάση για την έκδοση εσωτερικών πράξεων όπως οι κανονισμοί 880/92 και 1980/2000 δεν αρκεί να καταδείξει ότι η ίδια βάση πρέπει να επιλεγεί και για την έγκριση διεθνούς συμφωνίας με παρεμφερές αντικείμενο. Αρκεί η διαπίστωση συναφώς ότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 78 των προτάσεών του, το άρθρο 133 ΕΚ, το οποίο αφορά το εξωτερικό εμπόριο, δεν μπορεί, σε καμία περίπτωση, να αποτελέσει νομική βάση για τη θέσπιση μέτρου που έχει αποκλειστικά και μόνον ενδοκοινοτικές επιπτώσεις. Όσον αφορά συγκεκριμένα την πραγματοποίηση της εσωτερικής αγοράς, επιβάλλεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στο άρθρο 95 ΕΚ. Άλλωστε, η οδηγία 92/75/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 1992, για την ένδειξη της καταναλώσεως ενεργείας και λοιπών πόρων των οικιακών συσκευών με την επισημάνση και την παροχή ομοιομόρφων πληροφοριών σχετικά με τα προϊόντα (ΕΕ L 297, σ. 16), εκδόθηκε με βάση το άρθρο 100 Α της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρο 95 ΕΚ).

- 47 Επίσης, το γεγονός ότι ορισμένα κράτη μέλη υιοθέτησαν δικό τους οικολογικό σήμα δεν αποτελεί εμπόδιο στο να θεωρηθεί ότι η συμφωνία Energy Star συνιστά μέτρο εμπορικής πολιτικής εμπίπτον στο άρθρο 133 ΕΚ, ήτοι σε τομέα για τον οποίο η Κοινότητα διαθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα. Πράγματι, τα υιοθετούμενα από τα κράτη μέλη οικολογικά σήματα, περίπτωση στην οποία αναφέρθηκε το Συμβούλιο, δεν αφορούν συγκεκριμένα το εξωτερικό εμπόριο της Κοινότητας.
- 48 Όπως προκύπτει από τα προεκτεθέντα, το Συμβούλιο όφειλε να επιλέξει το άρθρο 133 ΕΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 300, παράγραφος 3, ΕΚ, ως νομική βάση της αποφάσεως περί συνάψεως της συμφωνίας Energy Star εξ ονόματος της Κοινότητας.
- 49 Υπό τις περιστάσεις αυτές, δεδομένου ότι το άρθρο 175, παράγραφος 1, ΕΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 300, παράγραφοι 2, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίοδος, 3, πρώτο εδάφιο, και 4, ΕΚ, αποτελεί τη μοναδική νομική βάση που μνημονεύεται με την οικεία πράξη, επιβάλλεται η ακύρωση της αποφάσεως 2001/469.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 50 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη του Συμβουλίου στα δικαστικά έξοδα και το Συμβούλιο ηττήθηκε ως προς τους λόγους του, επιβάλλεται η καταδίκη του στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) **Ακυρώνεται η απόφαση 2001/469/ΕΚ του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2001, για τη σύναψη εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας συμφωνίας μεταξύ της Κυβερνήσεως των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με τον συντονισμό προγραμμάτων επισημάνσεως της ενεργειακής αποδόσεως του γραφειακού εξοπλισμού.**
- 2) **Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα.**

Wathelet

Edward

La Pergola

Jann

von Bahr

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Δεκεμβρίου 2002.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

R. Grass

M. Wathelet